

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 584

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 10 iulie 2018

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
ACTE ALE SENATULUI		
12.	— Decizie pentru modificarea și completarea anexei la Decizia președintelui Senatului nr. 9/2018 privind convocarea Senatului în sesiune extraordinară	2
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
	Decizia nr. 170 din 29 martie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 213 alin. (1) din Codul penal	3–6
	Decizia nr. 239 din 19 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 83 lit. h), art. 286 alin. (1) și art. 342 din Codul de procedură penală	7–10
	Decizia nr. 240 din 19 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 426 lit. a) și art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală	11–16

ACTE ALE SENATULUI**PARLAMENTUL ROMÂNIEI****SENATUL****DECIZIE****pentru modificarea și completarea anexei la Decizia președintelui Senatului nr. 9/2018
privind convocarea Senatului în sesiune extraordinară**

Având în vedere Hotărârea Biroului permanent al Senatului privind convocarea Senatului în sesiune extraordinară, în temeiul dispozițiilor art. 66 alin. (2) și art. 115 alin. (5) din Constituția României, republicată, ale art. 84 din Regulamentul Senatului, aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005, republicat, cu modificările ulterioare,

președintele Senatului emite prezenta decizie.

Articol unic. — (1) Ordinea de zi a Senatului prevăzută la pct. I din anexa la Decizia președintelui Senatului nr. 9/2018 privind convocarea Senatului în sesiune extraordinară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 539 din 28 iunie 2018, cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

„— Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor;

— Propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice,

pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative;

— Propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali.”

(2) Programul de lucru al Senatului prevăzut la pct. II din anexa la Decizia președintelui Senatului nr. 9/2018 privind convocarea Senatului în sesiune extraordinară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 539 din 28 iunie 2018, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și va avea următorul cuprins:

„Marți, 3 iulie 2018

ora 9,45

ora 11,00

Ședința Biroului permanent al Senatului

Lucrări în Plenul Senatului

— Dezbaterile inițiativelor legislative înscrise în ordinea de zi

— vot final

Miercuri, 4 iulie

— Lucrări în comisiile permanente

Avizarea unor proiecte de legi și propuneri legislative; documentare și soluționarea unor probleme repartizate comisiilor

Ședința Biroului permanent al Senatului

ora 17,00

Joi, 5 iulie 2018

— Lucrări în comisiile permanente

Avizarea unor proiecte de legi și propuneri legislative; documentare și soluționarea unor probleme repartizate comisiilor

Lucrări în Plenul Senatului

ora 10,30 — până la epuizarea ordinii de zi

— Dezbaterile inițiativelor legislative înscrise în ordinea de zi

ora 12,00

— vot final

Luni, 9 iulie 2018

— Lucrări în comisiile permanente

Avizarea unor proiecte de legi și propuneri legislative; documentare și soluționarea unor probleme repartizate comisiilor

Ședința Biroului permanent al Senatului

ora 18,30

ora 21,30

Ședința Biroului permanent al Senatului

Marți, 10 iulie 2018

ora 10,00

— Lucrări în comisiile permanente

Avizarea unor proiecte de legi și propuneri legislative; documentare și soluționarea unor probleme repartizate comisiilor

ora 13,00 — până la epuizarea ordinii de zi

Lucrări în Plenul Senatului

— Dezbaterile inițiativelor legislative înscrise în ordinea de zi

— vot final

Miercuri, 11 iulie—joi, 12 iulie 2018

— Lucrări în comisiile permanente

Avizarea unor proiecte de legi și propuneri legislative; documentare și soluționarea unor probleme repartizate comisiilor

Luni, 16 iulie—joi, 19 iulie 2018

— Lucrări în comisiile permanente

Avizarea unor proiecte de legi și propuneri legislative; documentare și soluționarea unor probleme repartizate comisiilor”

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,

ADRIAN ȚUȚUIANU

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 170**

din 29 martie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 213 alin. (1) din Codul penal

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia-Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Oana Cristina Puică	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 213 alin. (1) din Codul penal, excepție ridicată de Dzanashvili Amiran și Denisa Elena Alexandru în Dosarul nr. 105.661/299/2015 al Judecătoriei Sectorului 1 București și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.234D/2016.

2. La apelul nominal răspund personal partea Zahi Mohamad Mounir, asistat de avocat Nicolae Șaim, cu împuternicire avocațială la dosar, precum și partea Adrian Panduru, lipsind celelalte părți, față de care procedura de citare este legal îndeplinită. Se prezintă dna Letiția Malespin și dna Bahtiar Cioroiu, traducătoare autorizate pentru limbile ebraică și turcă.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul apărătorului părții Zahi Mohamad Mounir, care solicită admiterea acesteia, pentru argumentele invocate de autorul excepției în fața Judecătoriei Sectorului 1 București.

4. Partea Adrian Panduru arată că este de acord cu cele susținute de avocatul celeilalte părți prezente.

5. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, invocând, în acest sens, jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

6. Prin Încheierea din 8 decembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 105.661/299/2015, **Judecătoria Sectorului 1 București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 213 alin. (1) din Codul penal.** Excepția a fost ridicată de Dzanashvili Amiran și Denisa Elena Alexandru cu ocazia soluționării unei cauze penale având ca obiect tragerea la răspundere penală pentru săvârșirea unor infracțiuni de proxenetism, prevăzute și pedepsite de art. 213 alin. (1) din Codul penal.

7. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia susțin, în esență, că dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal încalcă principiul legalității incriminării și a pedepsei, întrucât sintagma „înlesnirea practicării prostituției” este lipsită de claritate și previzibilitate. Consideră că destinatarul noimei de incriminare nu-și poate da seama dacă acțiunea sa intră sau nu sub incidența acesteia, sub aspectul săvârșirii infracțiunii de proxenetism în modalitatea normativă a înlesnirii practicării prostituției, deoarece respectiva acțiune de înlesnire nu este caracterizată de elemente obiective clare. Autorii excepției fac o paralelă cu complicitatea, formă a participației penale, cu privire

la care există atât o definiție legală, cât și o doctrină și soluții jurisprudențiale, care au conturat ceea ce poate fi denumit „teoria complicității”. Având în vedere definiția dată de legiuitor, precum și doctrina și jurisprudența, orice destinatar al noimei juridice își poate da seama, în mod obiectiv, dacă o conduită a sa se subsumează unui act de ajutor dat autorului unei infracțiuni, ceea ce nu se întâmplă în cazul textului de lege criticat. Astfel, în lipsa unei definiții legale a „înlesnirii practicării prostituției” sau a unor criterii care să nu lase loc arbitrarului în aprecierea organelor judiciare, prezumtivul subiect activ al infracțiunii se află în imposibilitatea de a-și evalua conduita din perspectiva plasării într-un raport de conformare sau de conflict cu norma de incriminare. În acest sens, invocă modalitatea în care, în speță, parchetul a înțeles să interpreteze textul de lege criticat, apreciind că se subsumează elementului material al laturii obiective a infracțiunii de proxenetism următoarele acțiuni: facilitarea accesului unor presupuse prostituate în incinta unui hotel și punerea lor în legătură cu anumiți clienți ai hotelului, în condițiile în care informațiile cu privire la acest gen de „servicii” sunt accesibile prin intermediul internetului și al pliantelor oferite pe stradă, în baruri sau în restaurante. Așadar, norma de incriminare criticată lasă loc arbitrarului, destinatarul acesteia fiind în imposibilitate să deceleze caracterul permis sau interzis al conduitei sale, imposibilitate determinată de obscuritatea cadrului legal, cauzată prin omisiunea legiuitorului de a oferi criterii clare, care să nu permită arbitrarul în aprecierea organelor judiciare. Invocă jurisprudența Curții Constituționale, care, în ceea ce privește incriminarea ca infracțiune a unei fapte, a statuat că dispozițiile legale incriminatoare constituie o expresie a prevederilor constituționale ale art. 23 alin. (12), potrivit cărora „Nicio pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii”, precum și a celor ale art. 73 alin. (3) lit. h), care prevăd competența legiuitorului de a reglementa infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora, legiuitorul fiind liber să aprecieze atât pericolul social în funcție de care urmează să stabilească natura juridică a faptei, cât și condițiile răspunderii juridice pentru acea faptă (Decizia nr. 1.205 din 20 septembrie 2011). În acest context, autorii excepției observă că orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că trebuie să fie suficient de precis și de clar pentru a putea fi aplicat (deciziile Curții Constituționale nr. 189 din 2 martie 2006 și nr. 903 din 6 iulie 2010). De asemenea, invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a statuat că legea trebuie să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. Pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, paragraful 52, și Hotărârea din 25 ianuarie 2007, pronunțată în Cauza *Sissanis împotriva României*, paragraful 66).

8. **Judecătoria Sectorului 1 București** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată că

textul de lege criticat incriminează infracțiunea de proxenetism, iar modalitatea normativă de săvârșire a faptei prin „înlesnirea practicării prostituției” nu este lipsită de claritate, din interpretarea gramaticală rezultând că legiuitorul a folosit termenul „înlesnire” în accepțiunea comună. Aceasta înseamnă că modalitatea de săvârșire a infracțiunii prin acțiunea de „înlesnire” se poate realiza sub orice formă și prin orice mijloace, statul fiind îndreptățit să ia măsuri pentru pedepsirea oricăror persoane care înlesnesc practicarea prostituției. Consideră că proxenetismul, fiind o formă de exploatare a prostituției și de încurajare a acesteia, prezintă un grad ridicat de pericol social.

9. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Invocă, în acest sens, jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre care se numără și previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și de clar pentru a putea fi aplicat. Astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate — care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist — să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat (deciziile Curții Constituționale nr. 903 din 6 iulie 2010, nr. 743 din 2 iunie 2011, nr. 1 din 11 ianuarie 2012 și nr. 146 din 12 martie 2015). Arată că în același sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, și anume Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, paragraful 40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, paragraful 55, și Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Ciné Revue împotriva Belgiei*, paragraful 59. Așadar, previzibilitatea unei norme presupune că destinatarul acesteia are posibilitatea de a-și reprezenta aspectele în funcție de care este obligat să își modeleze conduita. Arată că dispozițiile de lege criticate, ce incriminează fapta de înlesnire a practicării prostituției, nu cuprind termeni cu înțeles echivoc, astfel că formularea nu este de natură a afecta previzibilitatea normei penale, orice destinatar al acesteia putând să cunoască înțelesul incriminării și să își adapteze conduita exigențelor legii. De altfel, chiar Curtea Constituțională a precizat, în jurisprudența sa, că prevederile criticate trebuie analizate în cadrul ansamblului normativ din care fac parte pentru a putea decide asupra predictibilității acestora (Decizia Curții Constituționale nr. 92 din 3 martie 2015, paragraful 14). Conchide că dispozițiile de lege criticate sunt formulate clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce.

11. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile de lege criticate sunt constituționale. Astfel, arată că principiul legalității presupune existența unor norme de drept intern suficient de accesibile, precise și previzibile în aplicarea lor, așa cum reiese și din jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 5 ianuarie 2000, pronunțată în Cauza *Beyeler împotriva Italiei*, paragraful 109, și Hotărârea din 8 iulie 2008, pronunțată în Cauza *Fener Rum Patrikliği împotriva Turciei*, paragraful 70). Norma juridică trebuie să fie enunțată cu suficientă precizie pentru a permite cetățeanului să își controleze conduita, să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă. Însă, având în vedere caracterul de generalitate al legilor, redactarea acestora nu poate avea o precizie absolută, astfel că cerința de previzibilitate a normei se poate complini printr-o interpretare judiciară

coerentă și previzibilă. Arată că, din analiza dispozițiilor art. 213 din Codul penal, reiese că elementul material al infracțiunii de proxenetism constă în comiterea uneia din acțiunile prevăzute de norma incriminatoare, și anume determinarea la practicarea prostituției, înlesnirea practicării acesteia sau obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către o altă persoană. În ceea ce privește sintagma „înlesnirea practicării prostituției”, consideră că aceasta este suficient de previzibilă și de clară, având semnificația „oricărei acțiuni prin care se face mai ușor de practicat sau de continuat practicarea prostituției”. Aceasta poate consta în punerea la dispoziție a unui spațiu locativ, în finanțarea organizării unei case în care se practică prostituția, în crearea de condiții favorabile practicării prostituției, în promisiunea de a nu denunța practicarea acesteia etc. Ca atare, consideră că descrierea faptelor ce constituie infracțiunea de proxenetism este suficient de clară, astfel încât să permită oricărei persoane — care, la nevoie, poate apela la consultația de specialitate — să își adapteze conduita. De altfel, având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, în mod constant, în jurisprudența sa referitoare la prevederile art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, că formularea unei legi nu poate prezenta o precizie absolută [Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României*, Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în Cauza *Kafkaris împotriva Ciprului*, Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Sud Fondi srl și alții împotriva Italiei*, și Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza *Scoppola împotriva Italiei (nr. 2)*]. Astfel, deși Curtea de la Strasbourg a reținut că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile — fără a putea fi interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie —, cu toate acestea, instanța europeană a statuat că art. 7 din Convenție nu poate fi interpretat ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale pe calea interpretării judiciare de la un caz la altul.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților prezente, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal, care au următorul cuprins: „*Determinarea sau înlesnirea practicării prostituției ori obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi*”.

15. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, autorii excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) referitor la principiul legalității și ale art. 23 alin. (12) privind legalitatea pedepsei, precum și a prevederilor art. 7 referitor la legalitatea incriminării și a pedepsei din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal au mai fost supuse controlului de constituționalitate prin raportare la

prevederi din Constituție invocate și în prezenta cauză și față de critici similare. Astfel, prin Decizia nr. 527 din 11 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 814 din 15 octombrie 2017, Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 213 alin. (1) din Codul penal, reținând că norma penală criticată, ce se regăsește în titlul I al Părții speciale a Codului penal, în capitolul VII — „*Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile*”, prevede că determinarea sau înlesnirea practicării prostituției ori obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. Codul penal din 1969, reglementând infracțiunea de proxenetism, stabilea la art. 329 alin. 1, situat în titlul IX — „*Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială*”, în capitolul IV — „*Alte infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială*”, că „*îndemnul sau constrângerea la prostituție ori înlesnirea practicării prostituției sau tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției de către o persoană, precum și recrutarea unei persoane pentru prostituție ori traficul de persoane în acest scop, se pedepesc cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi*”. Aceste din urmă dispoziții au constituit obiect al controlului de constituționalitate, prin deciziile nr. 21 din 24 ianuarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 25 februarie 2002; nr. 893 din 16 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 12 noiembrie 2007; nr. 966 din 25 septembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 685 din 7 octombrie 2008, și nr. 563 din 3 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 422 din 16 iunie 2011, Curtea statuând că incriminarea faptei de proxenetism — în Codul penal de la 1969 — reprezintă și îndeplinirea obligației asumate de statul român prin Decretul nr. 482/1955 de aderare la Convenția pentru reprimarea traficului cu ființe umane și a exploatării prostituției acestora. Această convenție prevede că statele-părți decid pedepsirea oricărei persoane care, pentru a satisface pasiunile altei persoane, ademenește, atrage sau îndeamnă, în vederea prostituării, o altă persoană, chiar cu consimțământul acesteia, sau care exploatează prostituția altei persoane, chiar cu consimțământul acesteia. În preambulul convenției se arată că „*prostituția și răul care o însoțește, traficul de ființe umane în vederea prostituării, sunt incompatibile cu demnitatea și valoarea persoanei umane și pun în pericol bunăstarea individului, a familiei și a comunității*”. Astfel, Curtea a reținut că, în ceea ce privește proxenetismul — condamnat prin convenția menționată —, caracterul său profund antisocial nu poate fi pus la îndoială și nu se poate vorbi despre neconstituționalitatea dispozițiilor art. 329 din Codul penal (paragraful 19).

17. Totodată, cu privire la dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal în vigoare, Curtea a pronunțat Decizia nr. 874 din 15 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 7 martie 2016, în care a reținut că elementul material al laturii obiective a infracțiunii de proxenetism se poate realiza prin una dintre următoarele trei acțiuni distincte prevăzute de art. 213 alin. (1) din Codul penal, și anume determinarea practicării prostituției, înlesnirea practicării prostituției și obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane. Varianta-tip a infracțiunii reia varianta-tip a incriminării cu aceeași denumire marginală din art. 329 din vechiul Cod penal, cu unele modificări de ordin semantic realizate prin utilizarea unor termeni și sintagme noi, și anume „*determinarea*” în loc de „*îndemnul*”, „*obținerea de foloase patrimoniale*” în loc de „*tragerea de foloase*”, „*una sau mai multe persoane*” în loc de „*o persoană*” (cu referire la practicarea prostituției). Acțiunea de determinare reprezintă, în fapt, o instigare, în sensul art. 47 din

noul Cod penal, iar acțiunea de înlesnire constituie, la rândul ei, o modalitate a complicității, potrivit art. 48 din același act normativ, cu diferența majoră față de vechea reglementare că fapta determinată sau înlesnită, și anume prostituția — care era incriminată în art. 328 din Codul penal din 1969 — nu mai reprezintă infracțiune potrivit noii legislații. Rațiuni de politică penală — referitoare la asigurarea protecției persoanelor vulnerabile față de faptele de exploatare a acestora prin practicarea prostituției — au impus însă legiuitorului să incrimineze, în continuare, proxenetismul, atât în modalitățile normative simple de la art. 213 alin. (1) din noul Cod penal, cât și în modalitățile agravate reglementate la alin. (2) și alin. (3) ale aceluiași articol, valoarea socială ocrotită fiind diferită față de cea avută în vedere de Codul penal anterior. Astfel, Codul penal din 1969 prevedea infracțiunea de proxenetism în titlul IX — „*Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială*”, la capitolul IV — „*Alte infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială*”, în timp ce în noul Cod penal incriminarea faptei de proxenetism a fost adusă în titlul destinat protecției persoanei, care este titlul I — „*Infracțiuni contra persoanei*”, printre infracțiunile care se referă la exploatarea persoanelor vulnerabile, având reglementarea în capitolul VII — „*Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile*”. Pornind de la grupul de infracțiuni în cadrul căruia a fost inclusă fapta de proxenetism în noul Cod penal, obiectul juridic principal al acestei infracțiuni constă în relațiile sociale referitoare la atributele fundamentale ale persoanei, relații care presupun procurarea mijloacelor de existență prin muncă, în condiții de respect pentru regulile de morală și de asigurare a demnității umane, cu excluderea oricăror acte de dobândire a unor foloase patrimoniale din practicarea prostituției de către o altă persoană. Având în vedere necesitatea reprimării proxenetismului și ținând cont de faptul că acesta este legat, în mod indisolubil, de comerțul sexual, a fost necesară, totodată, și definirea „*practicării prostituției*”, în art. 213 alin. (4) din noul Cod penal, ca fiind întreținerea de acte sexuale cu diferite persoane în scopul obținerii de foloase patrimoniale pentru sine sau pentru altul (paragrafele 13 și 14).

18. În prezenta cauză, autorii excepției susțin că norma penală criticată este neconstituțională, întrucât încalcă principiul previzibilității în ceea ce privește incriminarea proxenetismului sub aspectul „*înlesnirii*”. Cu privire la această critică, prin Decizia nr. 527 din 11 iulie 2017, mai sus menționată, Curtea a reținut că orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat (Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 307 din 5 aprilie 2006, Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, și Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 15 februarie 2012). În același sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că legea trebuie să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. Pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, paragraful 52, și Hotărârea din 25 ianuarie 2007, pronunțată în Cauza *Sissanis împotriva României*, paragraful 66). De aceea, o lege îndeplinește condițiile calitative impuse atât de Constituție, cât și de Convenție, numai dacă norma este

enunțată cu suficientă precizie pentru a permite cetățeanului să își adapteze conduita în funcție de aceasta, astfel încât, apelând, dacă este cazul, la consiliere de specialitate în materie, el să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă și să își corecteze conduita. Totodată, având în vedere principiul generalității legilor, Curtea a reținut că poate fi dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze, însă, previzibilitatea legii (deciziile Curții Constituționale nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, și nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011). În același sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea, mai degrabă, la categorii generale decât la liste exhaustive (Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, paragraful 40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, paragraful 55, și Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Ciné Revue împotriva Belgiei*, paragraful 59). Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Deși certitudinea în redactarea unei legi este un lucru de dorit, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal, prin intermediul jurisprudenței, ca izvor de drept, fiind o componentă necesară în tradiția legală a statelor membre. Prin urmare, art. 7 paragraful 1 din Convenție nu poate fi interpretat ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale pe calea interpretării judiciare de la un caz la altul, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu

substanța infracțiunii și să fie în mod rezonabil previzibil (Hotărârea din 22 noiembrie 1995, pronunțată în Cauza *S.W. împotriva Regatului Unit*, paragraful 36). Curtea Constituțională a reținut, de exemplu, prin Decizia nr. 717 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 216 din 23 martie 2016, că cele statuate de instanța de la Strasbourg în legătură cu principiul clarității și previzibilității legii au fost înglobate de instanța de contencios constituțional în propria jurisprudență (paragrafele 21 și 22 din Decizia nr. 527 din 11 iulie 2017).

19. Raportând cele menționate la norma penală supusă controlului de constituționalitate, Curtea, prin Decizia nr. 527 din 11 iulie 2017, citată anterior, a reținut că reglementarea variantei alternative a elementului material constând în „înlesnirea practicării prostituției” este în acord cu cele stabilite atât în jurisprudența instanței europene, cât și în jurisprudența instanței de control constituțional, revenind organelor judiciare sarcina de a stabili ce fapte întrunesc elementele constitutive ale acestei infracțiuni, formularea generală a normei incriminatoare urmărind să acopere o paletă cât mai largă de acțiuni ce înlesnesc în mod efectiv practicarea prostituției. De altfel, potrivit doctrinei, „înlesnirea practicării prostituției” se poate realiza prin orice acțiune prin care se face mai ușor de practicat sau de continuat practicarea prostituției. Înlesnirea poate consta în punerea la dispoziție a unui spațiu locativ, în finanțarea organizării unei case în care se practică prostituția, în crearea de condiții favorabile practicării prostituției, în promisiunea de a nu denunța faptul practicării prostituției etc. „Înlesnirea practicării prostituției” constă în ajutorul dat unei persoane să practice prostituția și se poate realiza sub orice formă și prin orice mijloace. Înlesnirea apare, deci, ca o formă specială a complicității la prostituție, pe care, însă, legiuitorul a incriminat-o ca modalitate a proxenetismului, așadar, ca infracțiune de sine stătătoare (paragraful 23).

20. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, soluția de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, pronunțată de Curte prin Decizia nr. 527 din 11 iulie 2017, mai sus menționată, precum și considerentele care au fundamentat această soluție își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

21. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Dzanashvili Amiran și Denisa Elena Alexandru în Dosarul nr. 105.661/299/2015 al Judecătoriei Sectorului 1 București și constată că dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Sectorului 1 București și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 29 martie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Oana Cristina Puică

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 239

din 19 aprilie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 83 lit. h),
art. 286 alin. (1) și art. 342 din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Ionescu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Cosmin Grancea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 83 lit. h), art. 286 alin. (1) și art. 342 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Adrian-Marin Mititelu și Gigel Preoteasa în Dosarul nr. 5.997/63/2016/a1 al Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 461D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. În susținerea soluției solicitate, referitor la dispozițiile art. 83 lit. h) din Codul de procedură penală, reține că dreptul consacrat de art. 6 paragraful 3 lit. c) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale — dreptul acuzatului de a se apăra el însuși — este distinct de dreptul de a asista la efectuarea actelor de urmărire penală. Toate drepturile prevăzute de art. 83 lit. a)—g¹) din Codul de procedură penală sunt garanții ale dreptului la apărare al inculpatului pe care acesta le poate exercita singur. Măsura de a interzice inculpatului să asiste personal la actele de urmărire penală este o măsură justificată de protecția persoanelor vătămate și a martorilor. De altfel, arată că instanța de la Strasbourg s-a pronunțat, cu privire la art. 6 paragraful 3 lit. c) din Convenție, prin Hotărârea din 4 aprilie 2018, pronunțată în Cauza *Correia de Matos împotriva Portugaliei*, reamintind principiile care guvernează acest drept al acuzatului, respectiv faptul că dispozițiile art. 6 paragrafele 1 și 3 lit. c) din Convenție nu înseamnă a da acuzatului dreptul de a decide chiar el în ce măsură să îi fie asigurată apărarea, decizia de a alege între cele două alternative — dreptul de a se apăra singur, respectiv dreptul de a beneficia de asistență calificată — depinzând de legislația internă aplicabilă și de regulile instanțelor de justiție, statele membre având o mare marjă de apreciere în acest domeniu. Totodată face referire la dispozițiile art. 19 din Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului, potrivit cărora victimele infracțiunilor au dreptul de a evita contactul cu autorul infracțiunii. În ceea ce privește dispozițiile art. 286 alin. (1) din Codul de procedură penală, arată că, în cauză,

contrar susținerilor autorilor excepției de neconstituționalitate, procurorul a emis o soluție temeinică și enumeră o serie de argumente pentru care excepția este neîntemeiată, respectiv faptul că părțile pot formula plângere împotriva actelor procurorului, totodată acestea având, în principiu, oricând acces la dosarul de urmărire penală, de asemenea, administrarea probelor, felul, ordinea, necesitatea administrării acestora fiind de competența organelor judiciare și, în sfârșit, faptul că, potrivit unei opinii doctrinare unanime, părțile pot formula plângere și împotriva omisiunii de a efectua acte de urmărire penală. Cât privește prevederile art. 342 din Codul de procedură penală, solicită menținerea jurisprudenței instanței de control constituțional potrivit căreia în procedura de cameră preliminară nu se pot antama chestiuni ce țin de fondul cauzei, în acest sens făcând referire la Decizia Curții Constituționale nr. 253 din 25 aprilie 2017, paragraful 32.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea nr. 5 din 20 ianuarie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 5.997/63/2016/a1, **Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 83 lit. h), art. 286 alin. (1) și art. 342 din Codul de procedură penală.** Excepția a fost ridicată de Adrian-Marin Mititelu și Gigel Preoteasa în soluționarea contestațiilor formulate împotriva Încheierii din data de 21 noiembrie 2016, pronunțată de Tribunalul Dolj în Dosarul nr. 5.997/63/2016/a1, prin care s-au respins cererile și excepțiile formulate de autori, s-a constatat legalitatea sesizării instanței și s-a dispus începerea judecării cu privire la aceștia.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorii fac referire la deciziile Curții Constituționale nr. 448 din 29 octombrie 2013 și nr. 224 din 13 martie 2012, în care s-a reținut că instanța de contencios constituțional este competentă să realizeze o analiză a constituționalității interpretării pe care textele de lege au primit-o în practică. În ceea ce privește prevederile art. 83 lit. h) din Codul de procedură penală, învederează faptul că, în situațiile de excepție în care inculpatul înțelege să își asigure el însuși dreptul la apărare, norma în cauză trebuie interpretată și aplicată astfel încât inculpatului să îi fie asigurat dreptul de a asista la actele de urmărire penală efectuate în cauză, în caz contrar textul criticat fiind neconstituțional. Cât privește prevederile art. 286 alin. (1) din Codul de procedură penală, susțin că aceste norme au fost interpretate și aplicate astfel încât să nu beneficieze de calea de atac stabilită de art. 339 din Codul de procedură penală. Consideră că normele procesual penale ale art. 286 alin. (1) sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate și aplicate în sensul că organul de urmărire penală are facultatea deplină de a stabili atât termenul în care se pronunță asupra cererilor și obiecțiunilor ridicate de suspect/inculpat, cât și care este natura actului (ordonanță sau rechizitoriu) prin care soluționează cererile și obiecțiunile ridicate de suspect/inculpat. În ceea ce privește prevederile art. 342 din Codul de procedură penală, susțin că acestea sunt constituționale în măsura în care

sunt interpretate și aplicate în sensul că pot face obiectul controlului în procedura de cameră preliminară și drepturile și garanțiile recunoscute de dispozițiile art. 16 alin. (1) din Codul de procedură penală. Consideră că garanțiile menționate nu pot fi excluse de la verificare în camera preliminară, întrucât verificarea lor odată cu soluționarea fondului cauzei duce tocmai la încălcarea flagrantă a dispozițiilor constituționale și convenționale invocate, în condițiile în care procedura de cameră preliminară trebuie să pună capăt abuzului organelor de urmărire penală.

6. Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori opinează că excepția de neconstituționalitate având ca obiect prevederile art. 83 lit. h) din Codul de procedură penală este neîntemeiată, textul de lege instituind un drept în favoarea inculpatului, fiind exclus a i se da o interpretare contrarie. De asemenea, consideră că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 286 alin. (1) din Codul de procedură penală este neîntemeiată, în condițiile în care acest text de lege nu împiedică în niciun fel accesul liber la o instanță, atât instanța de control constituțional, cât și instanța de la Strasbourg făcând referire la „instanța judecătorească” atunci când analizează liberul acces la justiție. În acest sens face referire la deciziile Curții Constituționale nr. 505 din 4 octombrie 2005 și nr. 88 din 27 februarie 2014. Totodată, reține că, în acord cu dispozițiile constituționale ale art. 126 alin. (2) și art. 129, intră în competența exclusivă a legiuitorului stabilirea procedurii de judecată, precum și a căilor de atac, Legea fundamentală nereglementând gradele de jurisdicție, numărul ori natura căilor de atac ce pot fi exercitate. Opinează, totodată, că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 342 este neîntemeiată, în condițiile în care limitele stabilite de legiuitor cât privește procedura de cameră preliminară nu sunt de natură să încalce principiul separației și echilibrului puterilor — legislativă, executivă și judecătorească — egalitatea în drepturi a cetățenilor, garantarea drepturilor și libertăților consacrate prin Constituție și prin alte legi, accesul liber la justiție și dreptul la apărare. Rolul procedurii în camera preliminară este acela de a reprezenta un filtru în ceea ce privește aspecte exclusiv de legalitate asupra cauzei penale, respectiv de a pregăti cauza în vederea exercitării funcției de judecată, instanța urmând să analizeze aspectele de fond ale acuzației, fără a mai examina legalitatea rechizitoriului și a materialului de urmărire penală, analiză care se efectuează de judecătorul de cameră preliminară. Judecătorul de cameră preliminară nu analizează temeinicia acuzației, respectiv dacă acuzația cu privire la faptele respective este reală și nici dacă sunt probe suficiente pentru a conduce la stabilirea vinovăției. Reține că dispozițiile invocate de autorii excepției privind intervenirea unei cauze care împiedică exercitarea acțiunii penale, întrucât fapta nu ar exista sau ar exista autoritate de lucru judecat, reprezintă moduri de soluționare a acțiunii penale prin dispunerea unei soluții de încetare a procesului penal. Or, având în vedere dispozițiile art. 346 din Codul de procedură penală, soluțiile pe care judecătorul de cameră preliminară le poate dispune sunt restituirea cauzei la procuror sau începerea judecătii, astfel că nu poate soluționa acțiunea penală, având în vedere rolul camerei preliminare de a pregăti cauza în vederea exercitării funcției de judecată. Așadar, chiar dacă s-ar constata existența vreunui caz din cele prevăzute de art. 16 din Codul de procedură penală sau ar interveni un astfel de caz pe parcursul desfășurării procedurii de cameră preliminară, acesta nu poate fi valorificat în această fază procesuală, revenind instanței de judecată competența de a analiza incidența dispozițiilor art. 16 din Codul de procedură penală și de a face aplicarea, dacă sunt îndeplinite condițiile, a art. 17 alin. (2) și art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului

Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

8. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată. Cât privește prevederile art. 83 lit. h) din Codul de procedură penală, reține că, chiar dacă dreptul de a asista la efectuarea actelor de urmărire penală este prevăzut ca un drept al avocatului suspectului sau inculpatului, în ipoteza în care aceștia din urmă ar alege să își facă apărarea singuri vor putea asista la efectuarea actelor de urmărire penală în aceleași condiții cu cele reglementate pentru avocat, întrucât acesta din urmă nu poate exercita decât drepturile persoanei pe care o asistă. Consideră că prevederile criticate instituie un drept în favoarea inculpatului și nu poate fi interpretat ca fiind o cauză care împiedică inculpatul să asiste la efectuarea actelor de urmărire penală. În ceea ce privește prevederile art. 286 alin. (1) din Codul de procedură penală, face referire la jurisprudența instanței de control constituțional potrivit căreia legiuitorul are competența exclusivă de a institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură, precum și modalități speciale de exercitare a drepturilor procedurale, semnificația liberului acces la justiție nefiind aceea a accesului, în toate cazurile, la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac. Cât privește prevederile ce reglementează obiectul procedurii de cameră preliminară, reține că, dacă judecătorul de cameră preliminară ar constata existența unui caz dintre cele prevăzute de art. 16 din Codul de procedură penală sau ar interveni un astfel de caz pe parcursul desfășurării procedurii de cameră preliminară, el nu ar putea fi valorificat în această etapă procesuală, ci revine instanței de judecată competente să soluționeze fondul cauzei, fără ca prin aceasta să fie afectat vreunul dintre drepturile constituționale invocate.

9. **Avocatul Poporului** consideră că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, întrucât autorii excepției se referă la situații ipotetice, în care consideră ca neconstituționale textele de lege criticate în măsura în care sunt interpretate și aplicate într-o manieră anume, la care se face referire în mod expres. Or, modul de aplicare a prevederilor legale într-o situație ipotetică excedează competenței Curții Constituționale, în condițiile în care neconstituționalitatea reprezintă o stare organică a normei juridice contestate și nu poate fi dedusă dintr-o interpretare discutabilă a acestora, vizând o situație ipotetică.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 83 lit. h), art. 286 alin. (1) și art. 342 din Codul de procedură penală, având următorul conținut:

— Art. 83 lit. h) din Codul de procedură penală — „*Drepturile inculpatului*”: „*În cursul procesului penal, inculpatul are următoarele drepturi: [...] h) alte drepturi prevăzute de lege.*”;

— Art. 286 alin. (1) din Codul de procedură penală — „*Actele organelor de urmărire penală*”: „*Procurorul dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale și soluționează cauza prin ordonanță, dacă legea nu prevede altfel.*”;

— Art. 342 din Codul de procedură penală — „*Obiectul procedurii în camera preliminară*”: „*Obiectul procedurii camerei preliminare îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată,*

a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală.”

13. În susținerea neconstituționalității prevederilor art. 83 lit. h) din Codul de procedură penală, autorii excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 24 privind dreptul la apărare și ale art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Invocă și dispozițiile art. 14 — „Interzicerea discriminării”, art. 17 — „Interzicerea abuzului de drept” și art. 18 — „Limitarea folosirii restrângerilor drepturilor” din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Cât privește prevederile art. 286 alin. (1) și art. 342 din Codul de procedură penală, susțin că acestea sunt contrare dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (4) și alin. (5) privind principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale, respectiv principiul legalității, art. 15 alin. (1) potrivit căruia cetățenii beneficiază de drepturile și libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea, art. 16 alin. (1) și alin. (2) privind egalitatea în drepturi a cetățenilor, art. 21 alin. (3) potrivit căruia părțile au dreptul la un proces echitabil, art. 24 alin. (1) referitor la dreptul la apărare, art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți și art. 124 privind înfiptuirea justiției. Susține că se aduce atingere și dispozițiilor art. 6 — „Dreptul la un proces echitabil”, art. 13 — „Dreptul la un recurs efectiv”, art. 17 — „Interzicerea abuzului de drept” și art. 18 — „Limitarea folosirii restrângerilor drepturilor” din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În plus, cât privește prevederile art. 286 alin. (1) din Codul de procedură penală, consideră că acestea sunt contrare și dispozițiilor art. 14 — „Interzicerea discriminării”.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, potrivit art. 83 din Codul de procedură penală, în cursul procesului penal, inculpatul beneficiază de drepturile specifice calității pe care o are în procesul penal, enumerate la lit. a)—g1), cât și „alte drepturi prevăzute de lege”, astfel cum prevede lit. h) a articolului menționat. Autorii excepției consideră că normele procesual penale precitate sunt neconstituționale „în măsura în care sunt interpretate și aplicate în sensul că inculpatului nu îi este permis să asiste la actele de urmărire penală, chiar și în situația în care a înțeles să uzeze de dreptul de a se apăra singur conform art. 10 alin. (1) din Codul de procedură penală”. Totodată, potrivit art. 286 alin. (1) din Codul de procedură penală, „procurorul dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale și soluționează cauza prin ordonanță, dacă legea nu prevede altfel.” Autorii excepției critică aceste din urmă norme „în măsura în care sunt interpretate și aplicate în sensul că organul de urmărire penală are facultatea deplină de a stabili atât termenul în care se pronunță asupra cererilor și obiecțiunilor ridicate de suspect/inculpat, cât și care este natura actului (ordonanță sau rechizitoriu) prin care soluționează cererile și obiecțiunile ridicate de suspect/inculpat”.

15. Așadar, Curtea constată că, în ceea ce privește dispozițiile art. 83 lit. h) și art. 286 alin. (1) din Codul de procedură penală, autorii pun în discuție constituționalitatea interpretării pe care aceste texte de lege au primit-o în cauza în care a fost ridicată prezenta excepție de neconstituționalitate. Or, asemenea aspecte nu intră sub incidența controlului de constituționalitate exercitat de Curte, ci sunt de competența instanței de judecată investite cu soluționarea litigiului, respectiv a celor ierarhic superioare în cadrul căilor de atac prevăzute de lege. A răspunde criticilor autorului excepției în această situație ar însemna o ingerință a Curții Constituționale în activitatea de judecată, ceea ce ar contraveni prevederilor art. 126 din Constituție, potrivit cărora justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege. De aceea, din această perspectivă, având în vedere dispozițiile art. 2 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 47/1992, republicată, și art. 126 alin. (1) din Constituție,

excepția de neconstituționalitate având ca obiect dispozițiile art. 83 lit. h) și art. 286 alin. (1) din Codul de procedură penală, în interpretarea precizată în actul de sesizare, urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, soluționarea sa excedând competenței Curții Constituționale.

16. Cât privește dispozițiile art. 342 din Codul de procedură penală, Curtea constată că acestea au mai fost supuse controlului de constituționalitate, instanța de contencios constituțional pronunțând numeroase decizii prin care a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate invocată. Față de criticile formulate în prezenta cauză, Curtea apreciază ca fiind relevante deciziile nr. 838 din 8 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 158 din 1 martie 2016, paragrafele 11—15, nr. 516 din 6 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 844 din 25 octombrie 2017, paragrafele 14—22, nr. 253 din 25 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 570 din 18 iulie 2017, paragrafele 23—33.

17. În considerentele deciziilor precitate, Curtea a reținut că, potrivit dispozițiilor art. 126 alin. (1) din Constituție, „Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege”, iar, cât privește modalitatea concretă de realizare a justiției, Curtea a constatat că, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, aceasta este circumscrisă legii care stabilește atât competența instanțelor judecătorești, cât și procedura de judecată. Așa fiind, plenitudinea de jurisdicție a autorităților chemate să înfiptuiască justiția este structurată, și nu limitată în funcție de anumite proceduri, termene și condiții a căror respectare este indisolubil legată de actul de justiție. Cu alte cuvinte, ceea ce prevalează, din perspectiva raportării la menirea instanțelor judecătorești, este faptul ca aspectele conflictuale deduse judecării să fie dezlegate de o instanță judecătorească. Singurele limitări ale plenitudinii de jurisdicție a instanțelor judecătorești sunt reprezentate de competența acordată Curții Constituționale conform art. 146 din Legea fundamentală (a se vedea Decizia nr. 302 din 27 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 361 din 29 mai 2012) și de domeniile excluse controlului judecătoresc conform art. 126 alin. (6) din Legea fundamentală.

18. În continuare, Curtea a reținut că, sub acest aspect, în cadrul procesului penal, judecătorul de cameră preliminară, judecătorul de drepturi și libertăți și instanțele de fond stabilite de lege au deplină legitimitate, potrivit competenței atribuite de lege, să se pronunțe asupra dezlegării tuturor pricinilor date în competența lor, respectând, deci, exigența mai sus enunțată, împrejurarea că, în anumite proceduri, cum ar fi procedura de cameră preliminară, apel, căi extraordinare de atac, legiuitorul a instituit anumite limite [cum ar fi, obiectul procedurii în camera preliminară prevăzut de art. 342 din Codul de procedură penală, efectul devolutiv sau extensiv al apelului în cadrul limitelor prevăzute de art. 417 alin. (1), art. 418 și art. 419 din Codul de procedură penală și cu respectarea principiului *non reformatio in pejus*, exercitarea contestației în anulare numai în situațiile prevăzute de art. 426 din Codul de procedură penală, a recursului în casație în situațiile prevăzute de art. 434 alin. (2) din Codul de procedură penală etc.], nu înseamnă că este afectată plenitudinea de jurisdicție a instanțelor judecătorești, deoarece, așa cum s-a arătat, aceasta se circumscrie numai legii, în acord cu dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție, cu condiția ca, prin reglementarea la nivel legal a principiilor constituționale referitoare la procedura de judecată, legiuitorul să asigure atât dreptul părților de a avea un parcurs procedural previzibil și dreptul acestora de a-și adapta în mod rezonabil conduita procesuală în conformitate cu ipoteza normativă a legii, aspecte care se constituie în garanții indispensabile ale dreptului la un proces echitabil, cât și crearea premiselor constituționale în vederea realizării de către instanțele judecătorești a unei justiții unice, egale și imparțiale.

19. Prin urmare, Curtea a constatat că, din această perspectivă, plenitudinea de jurisdicție a instanțelor judecătorești nu este absolută, ea putând fi structurată prin instituirea unor termene, condiții legale ori competențe limitate (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011).

20. Așa fiind, Curtea a constatat că, potrivit dispozițiilor art. 342 din Codul de procedură penală, obiectul procedurii camerei preliminare îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Prin urmare, acesta se circumscrie unor aspecte referitoare la competență și la legalitatea fie a sesizării, fie a administrării probelor care fundamentează acuzația în materie penală. S-a reținut că, potrivit prevederilor art. 345 alin. (2) din Codul de procedură penală, judecătorul de cameră preliminară va comunica de îndată parchetului, în vederea remedierii, încheierea pronunțată în cazul în care fie constată neregularități ale actului de sesizare, fie sancționează, potrivit art. 280—282 din Codul de procedură penală, actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori exclude una sau mai multe probe administrate în timpul urmăririi penale. De asemenea, cu privire la legalitatea probațiunii, s-a reținut că în camera preliminară pot fi supuse controlului judecătorului aspectele referitoare la nulitatea absolută sau relativă ori la excluderea unor probe care, potrivit art. 102 din Codul de procedură penală, vizează numai probele nelegale, probele obținute prin tortură și cele derivate din acestea.

21. În aceste condiții, Curtea a constatat că judecătorul de cameră preliminară nu se poate pronunța asupra aspectelor legate de temeinicia acuzației, acesta fiind atributul exclusiv al instanței competente să judece fondul cauzei. Nu în ultimul rând, Curtea a constatat că obiectivul acestei proceduri este de a stabili dacă urmărirea penală și rechizitoriul sunt apte să declanșeze faza de judecată ori trebuie refăcute, iar, în ipoteza începerii judecării, de a stabili care sunt actele asupra cărora aceasta va purta și pe care părțile și ceilalți participanți își vor putea întemeia susținerile ori pe care trebuie să le combată. Așadar, legiuitorul a limitat la o fază distinctă de parcurs a procesului penal posibilitatea invocării excepțiilor referitoare la competența instanței, legalitatea sesizării, legalitatea administrării probelor sau legalitatea actelor efectuate de organul de urmărire penală, fază în care nu se stabilește

vinovăția sau nevinovăția inculpatului. Consecința acestei limitări temporale este faptul că, după începerea judecării, nu mai este posibilă restituirea cauzei la procuror, scopul reglementării fiind acela al asigurării soluționării cu celeritate a cauzelor penale.

22. În prezenta cauză, autorii excepției de neconstituționalitate susțin că dispozițiile art. 342 din Codul de procedură penală sunt constituționale în măsura în care sunt interpretate și aplicate în sensul că pot face obiectul controlului în procedura de cameră preliminară și drepturile și garanțiile recunoscute de dispozițiile art. 16 alin. (1) din Codul de procedură penală. Or, față de cele reținute în jurisprudența sa, anterior citată, Curtea constată că existența unui caz dintre cele prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. a)—j) din Codul de procedură penală ar putea fi valorificată doar în faza de judecată, fiind de competența instanței de judecată competente să soluționeze fondul cauzei să pronunțe — în condițiile art. 396 alin. (5)—(8) din Codul de procedură penală — o soluție de achitare sau încetare a procesului penal. Curtea constată că valorificarea cazurilor care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale excedează competenței judecătorului de cameră preliminară, astfel cum este aceasta circumscrișă în raport cu obiectul camerei preliminare, fără ca prin aceasta să se aducă atingere dispozițiilor constituționale și convenționale invocate, în condițiile în care, astfel cum a statuat Curtea prin Decizia nr. 838 din 8 decembrie 2015, precitată, legiuitorul poate institui anumite limite de competență, prin aceasta nefiind afectată plenitudinea de jurisdicție a instanțelor judecătorești, deoarece aceasta se circumscrie, în acord cu dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție, numai legii. De altfel, există norme procesual penale în temeiul cărora instituțiile procesual penale invocate să poată fi valorificate în celelalte faze ale procesului penal, cu respectarea drepturilor fundamentale invocate, în condițiile în care instituția procesuală a camerei preliminare nu aparține nici urmăririi penale, nici judecării, fiind echivalentă unei noi faze a procesului penal, iar, din reglementarea atribuțiilor pe care funcția exercitată de judecătorul de cameră preliminară le presupune, activitatea acestuia nu privește fondul cauzei, actul procesual exercitat de către acesta neantamând și nedisponând, în sens pozitiv sau negativ, cu privire la elementele esențiale ale raportului de conflict: faptă, persoană și vinovăție (în acest sens, Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 5 decembrie 2014).

23. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 83 lit. h) și art. 286 alin. (1) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Adrian-Marin Mititelu și Gigel Preoteasa în Dosarul nr. 5.997/63/2016/a1 al Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceiași autori în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art. 342 din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 19 aprilie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Mihaela Ionescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 240

din 19 aprilie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 426 lit. a) și art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Ionescu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Cosmin Grancea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 426 lit. a) și art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Banca Comercială Intesa Sanpaolo Bank România, în Dosarul nr. 494/36/2016 al Curții de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 640D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită. Magistratul-asistent referă asupra cauzei și arată că, la dosar, au fost comunicate adrese prin care părțile Petrică Cristian Enea și Liviu Râpeanu solicită examinarea excepției de neconstituționalitate în lipsă.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. În acest sens arată că trebuie distins între lege și garanțiile oferite de lege și situația concretă din cauza în care a fost invocată prezenta excepție de neconstituționalitate. Apreciază că o persoană aflată în situația relevantă în speța în care a fost invocată excepția supusă examinării Curții are acces la justiție și posibilitatea de a-și apăra dreptul de proprietate. Chestiunea dacă această din urmă posibilitate a fost acordată în speța concretă nu constituie o problemă de constituționalitate a noimei aplicate. Invocă dispozițiile art. 353 alin. (1) teza a treia din Codul de procedură penală potrivit căreia instanța poate dispune citarea altor subiecți procesuali atunci când prezența acestora este necesară pentru soluționarea cauzei și arată că, în doctrină, acest text este interpretat ca o obligație a instanței de a cita toate persoanele care pot invoca drepturi asupra cărora aceasta ar putea să dispună, întrucât lipsa respectivilor subiecți procesuali ar putea avea aptitudinea de a periclita actul de justiție. Face referire și la art. 34 din Codul de procedură penală, care identifică categoria altor subiecți procesuali ca fiind orice alte persoane prevăzute de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale. Coroborând normele procesual penale precitate, apreciază că, în cazul particular din speța în care a fost invocată prezenta excepție de neconstituționalitate, autoarea acesteia trebuia să fie citată la soluționarea apelului, așadar să i se ofere posibilitatea de a se apăra. Arată că, potrivit doctrinei, există două situații în care este obligatorie citarea, în procesul penal, a unor persoane care pot invoca drepturi/interese legitime ce ar putea fi vătămate prin hotărârea instanței de judecată, respectiv persoanele asupra

bunurilor cărora se pot dispune măsuri asigurătorii și dobânditorii de bună-credință ai unui drept asupra căruia instanța va dispune. Apreciază că autoarea excepției poate fi încadrată în această din urmă categorie. În fine, arată că înțelege să reitereze concluziile formulate de reprezentatul Ministerului Public și reținute în preambulul Deciziei nr. 667 din 15 octombrie 2015, potrivit căreia, în temeiul art. 129 din Constituție, părțile interesate și procurorul sunt titulari ai căilor de atac, or, de vreme ce chiar textul constituțional anterior arătat se referă la părți, Curtea Constituțională nu are cum să treacă peste norma constituțională citată și să constate că și alte persoane pot exercita căile de atac decât în situația în care constată că norma criticată încalcă dispozițiile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adică, în condițiile art. 20 alin. (2) din Constituție.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Decizia penală nr. 1.276/P din data de 9 decembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 494/36/2016, **Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 426 lit. a) și art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală.** Excepția a fost ridicată de Banca Comercială Intesa Sanpaolo Bank România, într-o cauză având ca obiect contestația în anulare formulată de către aceasta, în temeiul art. 426 lit. a) din Codul de procedură penală, împotriva Deciziei penale nr. 507/P din 22 aprilie 2016, pronunțată de Curtea de Apel Constanța în Dosarul nr. 3.440/118/2012, prin care s-a solicitat desființarea parțială a deciziei contestate numai sub aspectul laturii civile, având drept consecință rejudecarea apelului, cu citarea autoarei excepției și menținerea validității contractului de credit nr. 7 din 20 mai 2010 și a contractului de garanție reală imobiliară autenticificat sub nr. 581 din 20 mai 2015.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate,** autoarea arată că, prin Decizia penală nr. 507 din 22 aprilie 2016, pronunțată de Curtea de Apel Constanța în Dosarul nr. 3.440/118/2012, s-a dispus anularea antecontractului de vânzare-cumpărare și a contractului de vânzare-cumpărare încheiat între persoana vătămată Moisoiu Radu și inculpatul Enea Petrică Cristian, având ca obiect un imobil situat în Năvodari, anularea contractului de credit pentru nevoi personale încheiat între Mateiaș Florin și autoarea excepției, cu consecința substituirii debitorului-împrumutat, căruia i-ar fi revenit obligația de restituire a sumei de bani împrumutate, cu debitorul Stănei Adrian, respectiv anularea contractului de ipotecă imobiliară prin care a fost constituit în favoarea autoarei excepției un drept de ipotecă asupra imobilului situat în Năvodari. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că persoanele vătămate Râpeanu Liviu și Moisoiu Radu au fost constrânse la angajarea unui credit bancar prin intermediul martorului Mateiaș Florin și la înstrăinarea apartamentului proprietate personală, aparținând celui de-al doilea, și că, în vederea restabilirii situației anterioare infracțiunilor de șantaj, se impune anularea contractelor menționate. Împotriva deciziei definitive menționate, autoarea

excepției a formulat contestație în anulare, una dintre principalele critici fiind lipsa citării acesteia în fața instanței de apel.

6. Pe fondul excepției de neconstituționalitate, autoarea susține, în esență, că se impune efectuarea unui control de constituționalitate a normelor procesual penale criticate din perspectiva liberului acces la justiție, a dreptului la apărare, a dreptului de proprietate privată, a limitelor în care pot opera restricțiile legale, în condițiile în care aceste dispoziții au ca efect însăși negarea acestor drepturi fundamentale. Susține că accesul liber la justiție trebuie să fie efectiv, în sensul că persoanei căreia i s-a garantat dreptul de a se adresa instanței în vederea apărării drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime trebuie să i se garanteze, în același timp, dreptul de a beneficia de norme procedurale care să reglementeze exhaustiv modalitatea de exercitare a acestora. Susține totodată că, în absența posibilității formulării contestației în anulare, va fi lipsită de orice demers judiciar în cadrul căruia să își poată valorifica drepturile. Face referire la deciziile Curții Constituționale nr. 623 din 8 octombrie 2015 și nr. 667 din 15 octombrie 2015 și arată că situația autoarei din prezenta speță este diferită, având în vedere faptul că, în opinia acesteia, singurul demers judiciar la dispoziția sa este contestația în anulare. Precizează că legea procesual penală nu prevede vreo cale de atac specială pentru contestarea modalității în care instanța de judecată decide asupra restabilirii situației anterioare, în general, sau asupra desființării unui înscris, în particular.

7. **Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, în condițiile în care normele procesual penale criticate nu oferă unor terțe persoane posibilitatea de a ataca, prin intermediul contestației în anulare, o hotărâre judecătorească definitivă, pronunțată în apel, prin care s-a adus o vătămare drepturilor și intereselor legitime, fără ca aceste persoane să fi fost citate în proces și să fi avut posibilitatea de a se apăra. Reține că, deși dispozițiile procedurale criticate au format obiect de apreciere din partea Curții Constituționale, care, prin deciziile nr. 623 din 8 octombrie 2015 și nr. 667 din 15 octombrie 2015, a constatat că acestea sunt constituționale, obiecțiunile autoarei excepției sunt întemeiate, în condițiile în care art. 426 lit. a) și art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală nu oferă posibilitatea unor persoane vătămate prin măsurile și actele dispuse printr-o hotărâre judecătorească pronunțată în apel de a corecta eventuale erori de judecată, dreptul intern neputându-i oferi un remediu procesual alternativ. Consideră că soluția legislativă internă care decurge din limitarea categoriei titularilor dreptului de a formula contestație în anulare aduce atingere art. 6 paragraful 1 și art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție, art. 44 și art. 53 din Constituția României, în condițiile în care terța persoană interesată nu are deschisă calea recursului în casație sau o altă cale extraordinară de atac, pentru a avea acces la o instanță independentă și imparțială, care să-i judece cauza echitabil, în mod public și în termen rezonabil și care să hotărască asupra încălcării drepturilor sale cu caracter civil, în acest fel dreptul de proprietate nefiind protejat pe plan intern, iar persoana interesată se află într-o poziție de inferioritate față de restul participanților la proces, tratamentul procesual diferit neasigurându-i în niciun fel liberul acces la justiție și dreptul la un recurs efectiv. Reține că posibilității de a desființa o hotărâre judecătorească definitivă i se opune principiul securității raporturilor juridice, astfel încât promovarea unei căi de atac extraordinare trebuie făcută în condiții procedurale mult mai stricte, însă la fel de real este și faptul că, în măsura în care vătămarea drepturilor și intereselor legitime ale unei terțe persoane are loc direct în calea de atac a

apelului, fază procesuală în care aceasta nu a fost citată, cel interesat nu are la dispoziție niciun remediu oferit de dreptul intern. Totodată subliniază că instanța de contencios constituțional nu se poate transforma într-un legislator pozitiv, prin suplینirea lacunelor și deficiențelor legislative ale textului a cărui neconstituționalitate se critică, însă nimic nu o împiedică pe aceasta să constate că, în situații precum cele vizate de autoarea excepției, dispozițiile art. 426 lit. a) și art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale, în măsura în care se interpretează că persoana fizică sau juridică ce nu a avut calitatea de parte în cursul procesului penal nu are calitatea procesuală de a formula contestație în anulare, atunci când nu a fost citată la judecata în apel, iar drepturile ori interesele sale legitime au fost vătămate printr-o măsură dispusă direct de către instanța de apel, printr-o dispoziție ce este cuprinsă într-o decizie judecătorească definitivă, ce nu poate fi supusă controlului judecătorec prin intermediul unei căi speciale de atac.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

9. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată și, în acest sens, invocă deciziile Curții Constituționale nr. 515 din 7 iulie 2015, nr. 623 din 8 octombrie 2015 și nr. 667 din 15 octombrie 2015.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctul de vedere al Guvernului, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 426 lit. a) și art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală, care au următorul conținut:

— Art. 426 lit. a) din Codul de procedură penală: *„Împotriva hotărârilor penale definitive se poate face contestație în anulare în următoarele cazuri: a) când judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți sau când, deși legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate;”*.

— Art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală: *„Contestația în anulare poate fi făcută de oricare dintre părți, de persoana vătămată sau de către procuror.”*

13. Autoarea excepției susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 21 alin. (1)—(3) privind accesul liber la justiție și dreptul părților la un proces echitabil, art. 24 alin. (1) referitor la dreptul la apărare, art. 44 alin. (1) potrivit căruia dreptul de proprietate este garantat, iar conținutul și limitele acestui drept sunt stabilite de lege, art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți și art. 129 privind folosirea căilor de atac.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că a fost sesizată cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 426 lit. a) și art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală, prin Decizia penală nr. 1.276/P din data de 9 decembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 494/36/2016, prin care instanța de judecată a respins, ca inadmisibilă, contestația în anulare formulată de Banca Comercială Intesa Sanpaolo

Bank România împotriva Deciziei penale nr. 507/P/22.04.2016 pronunțată de Curtea de Apel Constanța în Dosarul penal nr. 3.440/118/2012. Curtea observă, astfel, că acțiunea aflată în fața judecătorului *a quo*, în cadrul căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, este *ab initio* inadmisibilă. Curtea reține însă că prin Decizia nr. 203 din 6 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 14 mai 2012, a statuat că „o excepție de neconstituționalitate ridicată într-o acțiune *ab initio* inadmisibilă este, de asemenea, inadmisibilă în condițiile în care nu sunt contestate chiar dispozițiile legale care determină o atare soluție în privința cauzei în care a fost ridicată excepția”. Aceasta, deoarece indiferent de soluția pronunțată de Curtea Constituțională referitor la excepția de neconstituționalitate ridicată într-o cauză *ab initio* inadmisibilă, decizia sa nu va produce niciun efect cu privire la o astfel de cauză.

15. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 426 lit. a) și art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală, Curtea constată că, în cauza de față, sunt contestate chiar dispozițiile legale care determină soluția de inadmisibilitate în privința cauzei în care a fost ridicată excepția. În aceste condiții, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 426 lit. a) și art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală are legătură cu soluționarea cauzei în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, astfel încât instanța de control constituțional poate exercita controlul de constituționalitate al normelor criticate.

16. Pe fondul excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile art. 426 lit. a) și art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală au mai fost supuse controlului de constituționalitate, prin deciziile nr. 515 din 7 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 608 din 11 august 2015, nr. 623 din 8 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 858 din 18 noiembrie 2015, nr. 667 din 15 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 870 din 20 noiembrie 2015, și nr. 715 din 6 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 86 din 31 ianuarie 2017, Curtea respingând, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate pentru considerentele ce urmează.

17. Astfel, în Decizia nr. 623 din 8 octombrie 2015, precitată, paragrafele 15—20, (considerente reluate și în deciziile nr. 667 din 15 octombrie 2015, paragrafele 20—35, și nr. 715 din 6 decembrie 2016, paragrafele 17—20, precitate), Curtea a reținut că, potrivit normelor procesual penale criticate, contestația în anulare poate fi formulată de oricare dintre părți, de persoana vătămată sau de către procuror, autorul excepției neavând în procesul penal niciuna dintre calitățile procesuale enumerate anterior (aceeași situație regăsindu-se și în prezenta cauză). Art. 32 din Codul de procedură penală stabilește că părțile din procesul penal sunt inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente, persoana vătămată și suspectul făcând parte din categoria subiecților procesuali principali, cărora alin. (2) al art. 33 din Codul de procedură penală le recunoaște aceleași drepturi și obligații ca și părților, cu excepția celor pe care legea le acordă numai acestora din urmă. Potrivit art. 34 din același act normativ, sunt subiecți procesuali și orice alte persoane având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale.

18. Cât privește contestația în anulare, instanța de contencios constituțional a reținut că aceasta poate fi formulată împotriva hotărârilor penale definitive numai în cazurile strict reglementate de normele procesual penale ale art. 426 și în termenul prevăzut de art. 428 din Codul de procedură penală, la instanța care a pronunțat hotărârea a cărei anulare se cere, respectiv la instanța la care a rămas definitivă ultima hotărâre. Contestația în anulare este o cale de atac extraordinară, de

retractare, având drept scop îndreptarea unor vicii de ordin procedural ce atrag nulitatea. Această cale extraordinară de atac vizează hotărâri judecătorești definitive și se promovează în condiții procedurale mult mai stricte decât căile ordinare de atac (cât privește titularii, termenul de introducere, cazurile de contestație în anulare, motivele aduse în sprijinul acestora, dovezile în susținerea lor), tocmai în considerarea caracterului aparte indus de legiuitor pentru această instituție juridică, datorat aspectului că, prin aceasta, se tinde la înlăturarea autorității de lucru judecat pentru o hotărâre penală definitivă și care își produce efecte.

19. Curtea a constatat, de asemenea, că intenția legiuitorului a fost aceea de a nu permite reformarea, pe calea contestației în anulare, a unor hotărâri care sunt în puterea lucrului judecat decât în situațiile excepționale, în care se remarcă erori de procedură care nu au putut fi înlăturate pe calea apelului și doar în condițiile reglementate expres în art. 426—432 din Codul de procedură penală. Curtea a reținut, totodată, că, potrivit prevederilor art. 129 din Constituție, „*împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii*”. Așa fiind, în privința condițiilor de exercitare a căilor de atac, legiuitorul poate să reglementeze categoria persoanelor care pot exercita căile de atac, termenele de declarare a acestora, forma în care trebuie făcută declarația, conținutul său, instanța la care se depune, competența și modul de judecare, soluțiile ce pot fi adoptate și altele de același gen, astfel cum prevede art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia „*Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege*”. În aceste condiții, având în vedere caracterul contestației în anulare de cale de atac extraordinară ce poate fi exercitată în condiții procedurale stricte și ținând cont că legiuitorul, în virtutea rolului său constituțional consacrat de art. 126 alin. (2) și art. 129 din Legea fundamentală, poate stabili, prin lege, procedura de judecată și modalitatea de exercitare a căilor de atac, cu condiția respectării normelor și principiilor privind drepturile și libertățile fundamentale și a celorlalte principii consacrate prin Legea fundamentală, Curtea Constituțională fiind competentă a cenzura norma legală numai în măsura în care se aduce atingere acestora din urmă, Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate. Curtea a reținut că legiuitorul poate exclude folosirea unor căi de atac sau poate limita utilizarea anumitor instrumente procesuale aflate la îndemâna părților, fără ca prin aceasta să se încalce litera sau spiritul Legii fundamentale.

20. Totodată, în Decizia nr. 667 din 15 octombrie 2015, precitată, paragrafele 29—37, Curtea a reținut că art. 21 alin. (3) din Constituție garantează dreptul părților de acces liber la justiție, precum și dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, constituind valorificarea explicită a prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Dreptul de acces liber la justiție presupune dreptul oricărei persoane de a se adresa instanțelor de judecată pentru apărarea drepturilor și a intereselor sale legitime. Dispozițiile constituționale ale art. 21 alin. (3), coroborate cu cele ale art. 129, nu presupun însă accesul la toate căile de atac și la toate categoriile de instanțe, indiferent de obiectul cauzei ce se cere a fi soluționată. Dreptul la un proces echitabil, invocat în susținerea excepției, reprezintă un standard constituțional a cărui îndeplinire este apreciată în funcție de ansamblul procesului și ținând cont de specificul normelor procedurale aplicabile. Totodată, dreptul la un proces echitabil presupune asigurarea unor principii fundamentale precum contradictorialitatea și egalitatea armelor, care presupun ca fiecare dintre părți să dispună de posibilități suficiente, echivalente și adecvate de a-și susține apărările, fără ca vreuna dintre ele să fie defavorizată în raport cu cealaltă. La rândul său,

art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale obligă statele membre la asigurarea prin legislația națională a unor garanții procesuale precum egalitatea armelor, contradictorialitatea, motivarea hotărârilor pronunțate, publicitatea procesului, soluționarea acestuia într-un termen rezonabil, prezumția de nevinovăție și asigurarea dreptului la apărare. În completare, art. 13 din Convenție prevede dreptul la un recurs efectiv, drept cu caracter subsidiar, ce presupune epuizarea tuturor căilor interne de atac, conform art. 35 paragraful 1 din Convenție. Dreptul la apărare, reglementat la art. 24 din Constituție, conferă oricărei părți implicate într-un proces, potrivit intereselor sale și indiferent de natura procesului, posibilitatea de a utiliza toate mijloacele prevăzute de lege pentru a invoca în apărarea sa fapte sau împrejurări. Acest drept presupune participarea la ședințele de judecată, folosirea mijloacelor de probă, invocarea excepțiilor prevăzute de legea procesual penală, exercitarea oricăror altor drepturi procesual penale și posibilitatea de a beneficia de serviciile unui apărător.

21. În concluzie, având în vedere cele arătate în precedent, Curtea a constatat că prevederile art. 427 alin. (1) raportate la cele ale art. 426 lit. a) din Codul de procedură penală nu contravin dispozițiilor art. 21 alin. (3), art. 24 alin. (2) și art. 129 din Constituție, și nici prevederilor art. 6 paragraful 1 și art. 13 din Convenție.

22. În aceeași decizie, Curtea a constatat că autoarea excepției de neconstituționalitate invoca lipsa citării legale în situația în care aceasta nu avea calitate de parte în cauza penală dedusă judecării, ci de proprietară a unor bunuri asupra cărora a fost extinsă măsura sechestrului asigurător. Curtea a reținut că imposibilitatea formulării unei cereri de contestație în anulare pentru motivul anterior arătat este un aspect ce ține de politica penală a statului. În acest context, Curtea a reținut că autoarea excepției se află într-o situație juridică diferită de cea a părților și a celorlalți participanți în procesul penal enumerați la art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală, aspect care justifică tratamentul juridic diferențiat instituit de legiuitor în privința posibilității de a formula cerere de contestație în anulare, fără ca, prin aceasta, textul criticat să contravină dispozițiilor art. 16 din Constituție. Curtea a constatat, în final, că textul criticat reprezintă opțiunea legiuitorului, exprimată în marja de apreciere prevăzută la art. 61 alin. (1) din Constituție.

23. În prezenta cauză, Curtea reține că instanța de apel, respectiv Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie, a dispus, prin Decizia nr. 507 din 22 aprilie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 3.440/118/2012, în temeiul art. 404 alin. (4) lit. g) cu referire la art. 25 alin. (3) din Codul de procedură penală, restabilirea situației anterioare comiterii infracțiunilor de șantaj prin anularea contractului de credit pentru nevoi personale încheiat între una dintre părți și autoarea excepției (Banca Comercială Intesa Sanpaolo Bank România), cu consecința substituirii debitorului-împrumutat, căruia i-ar fi revenit obligația de restituire a sumei de bani împrumutate, cu un alt debitor, respectiv anularea contractului de ipotecă imobiliară prin care a fost constituit în favoarea autoarei excepției un drept de ipotecă asupra unui imobil. În cauză, autoarea excepției este un alt subiect procesual, în sensul normelor procesual penale ale art. 34, căruia legea însă nu îi conferă dreptul de a promova calea extraordinară de atac a contestației în anulare.

24. În ceea ce privește instituția restabilirii situației anterioare, Curtea reține că aceasta are natura unei măsuri de reparație imediată, prima condiție de dispunere a acestei măsuri procesuale având în vedere ca schimbarea situației să fi rezultat din comiterea infracțiunii. Ca o a doua condiție, această măsură procesuală se dispune doar dacă restabilirea situației anterioare este posibilă — posibilitatea faptică sau juridică. În acest sens,

potrivit art. 256 din Codul de procedură penală, restabilirea situației anterioare se poate dispune în cursul judecării de către instanța de judecată, „când schimbarea acelei situații a rezultat din comiterea infracțiunii, iar restabilirea este posibilă”. Măsura procesuală menționată nu este condiționată de existența unei acțiuni civile exercitate în cadrul procesului penal, în acest sens art. 25 alin. (3) din Codul de procedură penală stabilind că „Instanța, chiar dacă nu există constituire de parte civilă, se pronunță cu privire la desființarea totală sau parțială a unui înscris sau la restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii.” Așadar, restabilirea situației anterioare este o măsură procesuală ce se poate dispune în cursul procesului penal, cu caracter temporar, urmând a fi confirmată sau infirmată prin soluția dată de instanța asupra fondului, în condițiile în care, potrivit art. 397 alin. (3) din Codul de procedură penală, „instanța se pronunță prin hotărâre și asupra restituirii lucrurilor și restabilirii situației anterioare, potrivit dispozițiilor art. 255 și 256”, iar dispozitivul hotărârii trebuie să cuprindă, printre altele, și cele hotărâte de instanța cu privire la restabilirea situației anterioare [art. 404 alin. (4) lit. g) din Codul de procedură penală]. Totodată, potrivit art. 422 teza întâi din Codul de procedură penală, care reglementează cu privire la chestiunile complementare ce urmează a fi soluționate în apel, „instanța, deliberând asupra apelului, face, atunci când este cazul, aplicarea dispozițiilor privitoare la reluarea dezbaterilor și a celor privind rezolvarea acțiunii civile, măsurile asigurătorii, cheltuielile judiciare și orice alte aspecte de care depinde soluționarea completă a apelului”, în condițiile în care, admitând apelul, instanța de apel desființează sentința primei instanțe și pronunță o nouă hotărâre, procedând potrivit regulilor referitoare la soluționarea acțiunii penale și a acțiunii civile la judecata în fond [art. 421 pct. 2 lit. a) din Codul de procedură penală]. De asemenea, în situația în care este admisă cererea de revizuire, anulată hotărârea atacată și pronunțată o nouă hotărâre, este posibilă restabilirea situației anterioare, măsurile care pot fi dispuse de către instanța de revizuire în vederea repunerii părții în situația anterioară pronunțării hotărârii anulate fiind reglementate în art. 462 alin. (3) din Codul de procedură penală, potrivit căruia „instanța ia măsuri pentru restabilirea situației anterioare, dispunând, dacă este cazul, restituirea amenzii plătite și a bunurilor confiscate, a cheltuielilor judiciare pe care cel în favoarea căruia s-a admis revizuirea nu era ținut să le suporte sau alte asemenea măsuri.”

25. Cu referire la dispozițiile art. 25 alin. (3), art. 256, art. 397 alin. (3) și art. 422 din Codul de procedură penală, care reglementează cu privire la măsura procesuală a restabilirii situației anterioare săvârșirii infracțiunii, Curtea s-a pronunțat prin Decizia nr. 32 din 27 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 201 din 17 martie 2016, prin care a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate. În speță, Curtea a examinat textele legale criticate, prin raportare la dispozițiile constituționale ale art. 16 alin. (1), art. 21 alin. (1)—(3), art. 24, art. 44, art. 53, art. 124 alin. (2) și art. 129, precum și prin raportare la dispozițiile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, având în vedere că, în motivarea excepției, autorul a arătat că restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii, conform textelor criticate, prin anularea unor titluri de proprietate dobândite de terți de bună-credință, are ca efect încălcarea dreptului de proprietate al acestor persoane, și, totodată, că un astfel de dobânditor subsecvent, care este introdus în procesul penal în etapa judecării în primă instanță, poate ataca cu apel sentința care îi încalcă drepturile legitime, conform art. 409 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, în timp ce un dobânditor subsecvent introdus în cauză în apel nu are acest drept, fiindu-i, astfel, încălcat accesul liber la justiție și dreptul la apărare.

26. În motivarea soluției de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate având ca obiect dispozițiile art. 25 alin. (3), art. 256, art. 397 alin. (3) și art. 422 din Codul de procedură penală, Curtea a reținut, în Decizia nr. 32 din 27 ianuarie 2016, precitată, paragrafele 11—18, că soluția legislativă cuprinsă în acestea, care se regăsea la art. 14 și art. 348 din Codul de procedură penală din 1968, a fost supusă controlului de constituționalitate, prin raportare la critici asemănătoare, prin Decizia nr. 614 din 26 iunie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 572 din 21 august 2007, și Decizia nr. 743 din 26 octombrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 954 din 27 noiembrie 2006, decizii prin care s-au respins excepțiile astfel invocate. Cu acele prilejuri, Curtea a constatat că dispozițiile legale criticate nu încalcă drepturile fundamentale invocate, ci, dimpotrivă, dau expresie dreptului părților la un proces echitabil, prin asigurarea posibilității persoanei vătămate prin săvârșirea unei infracțiuni de a obține, în cadrul aceluiași proces, repararea pagubei suferite. De asemenea, Curtea a reținut că obligația de despăgubire, instituită de lege în sarcina persoanei care a cauzat prejudiciul, este o garanție legală a dreptului de proprietate, în lipsa căreia averea unei persoane, ce constituie obiectul acestui drept, ar fi la discreția oricui, ceea ce înseamnă însăși negarea dreptului respectiv. În plus, Curtea a constatat că partea vătămată are posibilitatea de a opta, în vederea valorificării pretențiilor sale civile, între exercitarea acțiunii civile în cadrul procesului penal și exercitarea acesteia în afara procesului penal, la instanța civilă, astfel încât nu se poate susține încălcarea, prin textele de lege criticate, a dreptului acesteia la un proces echitabil. Așa fiind, Curtea a constatat că restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii, de către instanța de judecată, în cursul judecării, când schimbarea acelei situații a rezultat din comiterea infracțiunii, iar restabilirea este posibilă, desființarea totală sau parțială a unui înscris sau restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare nu este de natură a încălca prevederile constituționale ale art. 21 alin. (1) și (2), art. 24 alin. (1) și art. 44 alin. (1) și (2), invocate de autorii excepției.

27. În aceste condiții, având în vedere similitudinea prevederilor art. 25 alin. (3), art. 256, art. 397 alin. (3) și art. 422 din Codul de procedură penală cu dispozițiile legale analizate prin deciziile anterior citate, Curtea a constatat, prin Decizia nr. 32 din 27 ianuarie 2016, precitată, că atât considerentele, cât și soluțiile acestora rămân valabile, reținând, referitor la pretinsa încălcare, prin textele criticate, a prevederilor art. 21 alin. (1)—(3), art. 24 și art. 129 din Constituție, sub aspectul lipsei unei căi de atac pe care persoana introdusă în cauză în faza apelului să o poată formula împotriva hotărârii pronunțate în apel și prin care instanța se pronunță cu privire la desființarea totală sau parțială a unui înscris sau la restituirea bunurilor și la restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii, că asigurarea dublului grad de jurisdicție în materie penală este obligatorie, conform art. 2 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale doar în procedurile ce au ca obiect stabilirea vinovăției inculpatului. Or, prevederile art. 25 alin. (3), art. 256, art. 397 alin. (3) și art. 422 din Codul de procedură penală reglementează aspecte ce vizează modul de rezolvare a laturii civile a cauzei, respectiv restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii. Cu privire la astfel de norme procesual penale, Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa, că dispozițiile constituționale ale art. 21 nu presupun accesul la toate căile de atac și la toate categoriile de instanțe, indiferent de obiectul cauzei ce se cere a fi soluționată, reținând, totodată, că acesta este și sensul prevederilor art. 129 din Constituție, care fac referire la condițiile legii atunci când reglementează cu privire la folosirea căilor de atac (Decizia nr. 82 din 18 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260

din 9 aprilie 2014). Mai mult, Curtea a reținut că autoarele excepției au dreptul de a-și apăra interesele procesuale, prin solicitarea plății despăgubirilor convenite ca urmare a desființării contractelor încheiate, conform art. 1254 din Codul civil. Cu privire la pretinsa încălcare, prin textele criticate, a prevederilor art. 124 alin. (2) din Legea fundamentală, Curtea a constatat că acestea, reglementând cu privire la caracterul unic, imparțial și egal al justiției, nu sunt aplicabile în prezenta cauză, de vreme ce criticile nu vizează afectarea garanțiilor specifice de care instanțele judecătorești se bucură în temeiul textului constituțional precitat, iar, în ceea ce privește încălcarea, prin textele criticate, a prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție, Curtea a reținut că persoanele introduse în cauzele penale în faza judecării în fond se află într-o situație juridică diferită de cea a persoanelor introduse în procesul penal în faza apelului, aspect ce justifică instituirea *eo ipso* de către legiuitor a unui regim juridic diferit cu privire la posibilitatea valorificării de către acestea a pretențiilor civile. În final, Curtea a constatat că textele criticate reprezintă opțiunea legiuitorului, exprimată în marja de apreciere prevăzută la art. 61 alin. (1) din Constituție și, având în vedere că textele criticate nu afectează niciunul din drepturile fundamentale invocate de autoarele excepției, Curtea a reținut că dispozițiile art. 53 din Legea fundamentală nu sunt aplicabile în cauză.

28. Așadar, Curtea a statuat, prin Decizia nr. 32 din 27 ianuarie 2016, precitată, sub aspectul lipsei unei căi de atac pe care persoana introdusă în cauză în faza apelului să o poată formula împotriva hotărârii pronunțate în apel și prin care instanța se pronunță cu privire la restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii, că aceasta este opțiunea legiuitorului, în acord cu dispozițiile constituționale privind accesul la justiție, dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare.

29. În prezenta cauză, autoarea excepției este o persoană juridică ale cărei drepturi legitime au fost vătămate prin dispunerea de către instanța de apel a măsurii procesuale de restabilire a situației anterioare, autoarea nefiind introdusă în cauză de către instanța de apel în vederea discutării acestei chestiuni în condiții de contradictorialitate, iar contestația în anulare formulată de autoare împotriva deciziei pronunțate în apel a fost respinsă ca inadmisibilă. În aceste condiții, apreciază autoarea excepției că normele procesual penale ale art. 426 lit. a) și art. 427 alin. (1) sunt neconstituționale din perspectiva încălcării liberului acces la justiție, a dreptului la un proces echitabil, a dreptului la apărare și a dreptului de proprietate privată.

30. Examinând excepția de neconstituționalitate, din perspectiva criticilor formulate de autoare, Curtea constată că aceasta nu formulează veritabile critici de neconstituționalitate, ci apreciază că accesul liber la justiție, dreptul la un proces echitabil, dreptul la apărare și dreptul de proprietate sunt nesocotite prin respingerea, ca inadmisibilă, a contestației în anulare formulate ca urmare a neintroducerii (necitării) sale în procedura de soluționare a apelului în care instanța a dispus restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii, în condițiile în care necesitatea lărgirii cadrului procesual subiectiv al acțiunii civile în cadrul procesului penal, prin introducerea în cauză a terțelor persoane afectate de măsura dispusă, rezulta din economia cauzei, instanța de apel rezolvând acțiunea civilă potrivit legii civile. Așadar, critica autoarei excepției izvorăște din nemulțumirea generată de o anumită interpretare și aplicare a legii de către instanța de apel și nu constituie o veritabilă critică de neconstituționalitate.

31. În atare situație, instanța de control constituțional nu poate cenzura astfel de critici, întrucât, dacă ar proceda astfel, ar săvârși o imixtiune în atribuțiile autorității judecătorești. De aceea, din această perspectivă, având în vedere dispozițiile art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992, republicată, și art. 126

alin. (1) din Constituție, excepția de neconstituționalitate urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, soluționarea sa excedând competenței Curții Constituționale.

32. De altfel, Curtea reține că, în cauza penală, în care a fost ridicată prezenta excepție de neconstituționalitate, situația autoarei excepției ar fi putut fi evitată și dacă debitorul contractului de credit pentru nevoi personale (inculpat în cauza penală) ar fi respectat obligația contractuală de a informa creditorul — Banca Comercială Intesa Sanpaolo Bank România — cu privire la situația juridică a imobilului, obiect al contractului de ipotecă imobiliară, în condițiile în care, în faza

de urmărire penală, prin Ordonanța nr. 12/P/23.02.2012 a Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța, a fost aplicat sechestrul asigurător asupra unei cote indivize din acesta. Având cunoștință despre procesul penal, autoarea excepției ar fi putut formula cerere de intervenție principală, în condițiile art. 62 din Codul de procedură civilă, în cadrul acțiunii civile exercitate în cadrul procesului penal, alin. (3) al art. 62 din Codul de procedură civilă reglementând chiar posibilitatea acesteia de a formula intervenția principală și în fața instanței de apel, cu acordul expres al părților.

33. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 426 lit. a) și art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Banca Comercială Intesa Sanpaolo Bank România, în Dosarul nr. 494/36/2016 al Curții de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 19 aprilie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Mihaela Ionescu

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

